

Cecylia Iwaniszewska

Działalność Towarzystwa Miłośników Torunia w okresie od 20 maja 2005 r. do 9 czerwca 2006 r.

Rocznik Toruński 33, 281-287

2006

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Działalność Towarzystwa Miłośników Torunia w okresie od 20 maja 2005 r. do 9 czerwca 2006 r.

Cecylia Iwaniszewska

1. Członkowie Towarzystwa

Towarzystwo Miłośników Torunia liczy obecnie 138 członków, z tego w prawobrzeżnym Toruniu 102 osoby, w sekcji krótkofalowców 17 osób, w kole podgórskim 19 osób. Zawiesiło działalność koto w Czerniewicach. W okresie sprawozdawczym do Towarzystwa wstąpili Marcin Łęcki i Wioletta Zielecka. Z grona długoletnich członków odeszli:

- Krystyna Borkowska,
- mgr Jan Wojciechowski, działacz i długoletni sekretarz Toruńskiego Towarzystwa Kultury,
- dr Stanisław Konstanty Wałęga, 97-letni historyk, autor ponad 50 artykułów w „Roczniku Toruńskim”, laureat „Złotego Astrolabium” w 1998 r.

2. Walne zebrania i władze Towarzystwa

Walne Zebranie Sprawozdawczo-Wyborcze Towarzystwa odbyło się 19 V 2005 r. Wybrano na nim pracujące obecnie władze Towarzystwa. Zarząd tworzą: prezes – Marian Filar, wiceprezesa – Karola Ciesielska i Bogusław Dybaś, sekretarz – Cecylia Iwaniszewska, skarbnik – Stefania Heldt, redaktor „Toruńskiego Słownika Biograficznego” Krzysztof Mikulski, redaktor „Rocznika Toruńskiego” – Piotr Oliński, przewodniczący sekcji historycznej – Janusz Tandecki, przewodniczący sekcji krótkofalowców – Mariusz Thomas, członkowie Zarządu – Zbigniew Nawrocki, Kazimierz Przybyszewski, Tade-

usz Zakrzewski oraz przewodnicząca koła podgórskiego – Ludmiła Stadnicka-Kozłowska.

Komisję Rewizyjną tworzą: przewodnicząca – Stefania Sieracka, członkowie – Jolanta Wasilewska i Andrzej Warot. Do Sądu Koleżeńskiego weszli: przewodnicząca – Maria Szczerbńska, członkowie – Leszek Kotlewski i Sławomir Pułkownik.

W okresie sprawozdawczym Zarząd odbył 4 zebrania protokołowane, Prezydium zaś odbywało doraźne zebrania w celu omówienia i realizowania bieżących zadań.

Doroczne Walne Zebranie Sprawozdawcze Towarzystwa odbyło się 9 VI 2006 r. w Sali Kolumnowej Towarzystwa Naukowego w Toruniu, przy ul. Wysokiej 16. Prezes Towarzystwa wręczył dyplom „Przewodnika Roku 2005” Pawłowi Bertholdtowi z Koła Przewodników PTTK w Toruniu. Na wniosek Zarządu Walne Zebranie uchwaliło przesłanie listu gratulacyjnego prof. dr hab. Elżbiecie Zawackiej, laureatce „Złotego Astrolabium” z 1988 r., z okazji mianowania jej generałem brygady.

Komisja Rewizyjna zebrała się 8 V 2006 r. w obecności kierownika biura dla dokonania oceny działalności Zarządu, natomiast Sąd Koleżeński nie zebrał się, gdyż nie było spraw wymagających jego działania.

Biurem Towarzystwa kieruje zatrudniona na pół etatu Joanna Danuta Horzyca, członek Koła w Czerniewicach, pełniąc również funkcję księgowej. Biuro Towarzystwa mieści się od wielu lat w budynku Planetarium im. Władysława Dziewulskiego przy ul. Franciszkańskiej 15/21. Znajdująca się w biurze biblioteka Towarzystwa liczy obecnie 614 pozycji, a magazyn wydawnictw ToMiTo umieszczony jest w piwnicy budynku. Z obu pomieszczeń Towarzystwo korzysta nieodpłatnie.

Na 2006 r. zostało zaplanowane przeniesienie biura do nowego pomieszczenia przy ul. Podmurnej 93. Władze miasta budynek ten przekazały w dniu 18 III 2006 r. Fundacji „Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej i Wojskowej Służby Polek”. ToMiTo otrzymało pokój na I piętrze na biuro oraz pomieszczenie w piwnicy na magazyn na podobnych zasadach jak poprzednio.

3. Działalność Towarzystwa

Trzy główne nurty działalności Towarzystwa Miłośników Torunia to: współdziałanie z władzami miasta, popularyzacja wiedzy o Toruniu wśród mieszkańców miasta oraz publikowanie wydawnictw związanych z Toruniem.

Współdziałanie z władzami miasta

Dominującym akcentem współpracy z miastem stała się w 2005 r. 450 rocznica założenia Podgórza, upamiętniona przez Towarzystwo Miłośników Torunia wystawą, wydawnictwem i sesją popularnonaukową.

Dnia 6 XII 2005 r. otwarta została w piwnicy gdańskiej Ratusza Staromiejskiego wystawa „Dawny Podgór i Podgórzanie w sztuce i dokumentacji fotograficznej” zorganizowana przez Muzeum Okręgowe i ToMiTo. Na wystawę złożyły się dokumenty archiwalne przygotowane przez Karolę Ciesielską ze zbiorów Archiwum Państwowego oraz pięknie powiększone fotogramy ze zbiorów Tadeusza Zakrzewskiego. Na wystawie zaprezentowane zostało wydawnictwo Towarzystwa – „450 lat toruńskiego Podgórza 1555–2005”, na którego treść składały się artykuł Karoli Ciesielskiej „Z dziejów dawnego Podgórza” oraz zestaw fotogramów „Dawny Podgór i podgórzanie w sztuce i dokumentacji fotograficznej” opracowany przez Tadeusza Zakrzewskiego na podstawie własnych zbiorów.

Dnia 7 XII 2005 r. odbyła się w Sali Mieszczańskiej Ratusza Staromiejskiego konferencja popularnonaukowa „Podgór. Na drugiej stronie Wisły”, zorganizowana przez Towarzystwo Przyjaciół Muzeum Okręgowego, ToMiTo i Muzeum Okręgowe. Referaty wygłosili: dr hab. Sławomir Józwiak „Dzieje Nieszawy (Dybowa) naprzeciw Torunia w średniowieczu”, mgr Peter Machala „Z dziejów kościoła świętych apostołów Piotra i Pawła oraz klasztoru Braci Mniejszych w Toruniu-Podgórzu”, mgr Jarosław Centek „Militarna rola Podgórza”, mgr Lidia Grzeszkiewicz-Kotlewska „Późnośredniowieczna Nieszawa sprzed translokacji w źródłach archeologicznych”.

Na uroczystej sesji Rady Miasta Torunia w Domu Muz przy ul. Poznańskiej 52 w dniu 8 XII 2005 r. Karola Ciesielska wygłosiła referat o historii Podgórza.

W Domu Muz odbywały się również spotkania z cyklu „Ludzie Podgórza”. W dniu 10 II 2006 r. w spotkaniu wzięł udział Tadeusz Zakrzewski, a Karola Ciesielska uczestniczyła w spotkaniu w dniu 16 V 2006 r.

Tradycyjną formą działalności grupy do spraw ochrony cmentarza, pracującej pod kierownictwem Bogusława Dybasia, stało się organizowanie wespół z Wydziałem Informacji, Promocji i Turystyki Urzędu Miasta dorocznej kwesty w dniu I XI na ścieżkach cmentarza św. Jerzego przy ul. Gałczyńskiego. W listopadzie 2005 r. w kweście brało udział około 40 osób, i byli to członkowie ToMiTo, władze miasta z Prezydentem Michałem Zaleskim, działacze kultury i sztuki. Zbiórka przyniosła 8354,13 zł. Z funduszy tych odnowiono zabytkowy nagrobek Johanna Ephraima Wessela, ustawiony obecnie w pobliżu ul. Morcinka, a także rozpoczęto prace przy kwaterze rodziny dra Leona

Szumana. Oczyszczeniem oraz konserwacją nagrobków mają się zająć studenci UMK w ramach praktyk wakacyjnych w Zakładzie Konserwacji Elementów i Detali Architektonicznych UMK. Pomoc finansową przy zakwaterowaniu studentów w czasie praktyk zapewni Wydział Informacji, Promocji i Turystyki Urzędu Miasta. W czasie listopadowej kwesty ofiarodawcom wręczano wydany specjalnie kolorowy folder.

Doroczny konkurs „Toruń w kwiatach” organizowany przez Karolę Ciesielską został zakończony dnia 15 IX 2005 r. uroczystym rozdaniem nagród w Sali Kolumnowej Towarzystwa Naukowego przy ul. Wysokiej 16. Do konkursu zgłoszone zostały 72 ogródki i balkony. Komisja oceniająca działała w składzie: przewodnicząca – Karola Ciesielska, członkowie – Jadwiga Kręszewska, Helena Pruszkowska, oraz ogrodnicy – Wiesława Dudzińska i Lilia Kowalska. Przyznano 15 nagród pierwszych, 34 nagrody drugie, 16 nagród trzecich, 7 wyróżnień oraz 3 statuetki „Flisaka” ufundowane przez Prezydenta Miasta.

Członkowie Zarządu Kazimierz Przybyszewski i Cecylia Iwaniszewska uczestniczyli w pracach Komisji Kultury, Sportu i Turystyki Rady Miasta w związku z nazewnictwem ulic: brali udział w 2 spotkaniach Komisji, przygotowywali propozycje nowych nazw, dokonywali wizji lokalnych terenu pod przyszłe ulice, opracowywali biogramy przyszłych patronów ulic.

Popularyzacja wiedzy o Toruniu

W cyklu organizowanych przez Karolę Ciesielską „Wieczorów Toruńskich” odbyły się następujące prelekcje:

- 2 VI 2005 r. mgr Jerzego Rafalskiego „Kosmiczne klejnoty toruńskiego nieba”,
- 18 XI 2005 r. prof. Jana Szilinga „Toruń w latach 1939–1945”,
- 27 IV 2006 r. mgr Zbigniewa Nawrockiego „Dzieła bezimiennych budowniczych Torunia”.

Należy dodać, że „Wieczór” w dniu 18 XI 2005 r. miał bardzo uroczysty charakter, gdyż był połączony z wręczeniem honorowego wyróżnienia ToMiTo „Złotego Astrolabium” dr. Kazimierzowi Przybyszewskiemu. Na spotkaniu obecnych było wielu przyjaciół laureata, pracowników Biblioteki Głównej UMK, bibliofilów, przewodników PTTK. Gratulacje składali również Prezydent Miasta Michał Zaleski i w imieniu Rady Miasta Torunia – Bogdan Major.

Uroczyste zakończenie XIV konkursu na prace magisterskie i dyplomowe o tematyce toruńskiej odbyło się 17 III 2006 r. w Sali Rady Ratusza Staromiejskiego. W spotkaniu prócz nagrodzonych brali udział promotorzy prac, członkowie Zarządu, a także Prezydent Miasta Michał Zaleski. Jury konkursu

w składzie: prof. Bogusław Dybaś, prof. Janusz Tandecki, prof. Andrzej Radzimiński nagrodziło następujące prace:

- w kategorii prac historyczno-socjologicznych – mgr Tomasz Stochmal „Urzednicy Zarządu Miejskiego w Toruniu w dobie II Rzeczypospolitej. Studium socjograficzne”,
- w kategorii prac filologicznych – mgr Marta Błaszkwicz „Nazewnictwo miejskie Torunia”,
- w kategorii prac bibliotekoznawczych – mgr Magdalena Stakun „Biblioteka Główna Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu w latach 1957–1970” oraz wyróżniło następujące prace:
- mgr Paweł Strzelecki „Honorowi Obywatele Miasta Torunia w okresie międzywojennym (1920–1939). Generał Józef Haller, Marszałek Ferdynand Foch, Marszałek Józef Piłsudski, Marszałek Edward Rydz-Śmigły”,
- mgr Stefania Sieracka „Społeczno-kulturalna i edukacyjna rola turystyki (na przykładzie działalności toruńskiego cicerone Mariana Sydowa)”.

Popularyzacji wiedzy o Toruniu służyły także konkursy wiedzy o mieście organizowane za pośrednictwem „Nowości” dla młodzieży szkolnej pod hasłem „Czy znasz Toruń?”. W okresie sprawozdawczym odbyło się 5 edycji tego konkursu, przygotowywanego i ocenianego przez Karolę Ciesielską.

Z okazji międzyszkolnego konkursu organizowanego w marcu 2006 r. w Zespole Szkół Nr 16 na Rubinkowie II Cecylia Iwaniszewska wygłosiła odczyt o działalności patronki szkoły, Wandy Szuman, honorowej obywatelki Torunia, a następnie uczestniczyła w pracach jury tego konkursu. Na dorocznym Świącie Szkoły 3 IV 2006 r. wygłosiła też pogadankę.

Inną formą popularyzacji miasta i regionu jest działalność sekcji krótkofalowców, przekazujących informacje na seansach łączności w pasmach amatorskich. W okresie letnim działały stacje terenowe w ruinach zamków i na fortach toruńskich. Z okazji IV Toruńskiego Przeglądu Artylerii Brackiej i ogólnopolskiego turnieju strzeleckiego we wrześniu 2005 r. uruchomiono stację okolicznościową o znaku 3Z2TPA. W listopadzie 2005 r. członkowie sekcji brali udział w kweście na cmentarzu św. Jerzego. W grudniu działała okolicznościowa stacja krótkofalarska SN2Pkt związana z obchodami 450-lecia miasta Podgórz. W lutym 2006 r. uruchomiono stację ANOTOR związaną z rocznicą urodzin Mikołaja Kopernika.

Działalność wydawnicza

Na wniosek Tadeusza Zakrzewskiego przestała istnieć sekcja wydawnicza Towarzystwa, gdyż oba wydawnictwa ciągle ToMiTo mają swych re-

daktorów i komitety redakcyjne. W okresie sprawozdawczym ukazały się następujące wydawnictwa Towarzystwa Miłośników Torunia:

- „Rocznik Toruński” tom 32 pod redakcją Piotra Olińskiego, wydawany wspólnie z UMK, z pomocą finansową Urzędu Miasta,
- publikacja „450 lat toruńskiego Podgórza 1555–2005” autorstwa Karoli Ciesielskiej i Tadeusza Zakrzewskiego, wydana pod honorowym patronatem Prezydenta Miasta Michała Zaleskiego, z pomocą finansową Urzędu Marszałkowskiego, Gminy Miasta Toruń, koncernu energetycznego Energa,
- kolorowy folder o cmentarzu św. Jerzego, opracowany przez zespół: Jarosław Centek, Bogusław Dybaś, Sławomir Szczerbiński, wydany wspólnie z Urzędem Miasta z okazji kwesty w dniu 1 XI 2005 r.

Ponadto w przygotowaniu jest publikacja na temat cmentarza Magdaleny Niedzielskiej i Sylwii Grochowiny, pod redakcją Bogusława Dybasia. W ciągu całego okresu sprawozdawczego zbierano biogramy do następnego, już 5 tomu „Toruńskiego Słownika Biograficznego” pod redakcją Krzysztofa Mikulskiego.

4. Działalność kół terenowych

Koło w Czerniewicach

Koło zawiesiło działalność z dniem 1 I 2006 r.

Koło na Podgórzu

Działające pod przewodnictwem Ludmiły Stadnickiej-Kozłowskiej Koło włączało się bardzo aktywnie do wszystkich imprez organizowanych w związku z 450-leciem powstania miasta Podgórza. Wspólnie z Wydziałem Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miasta oraz Oddziałem Miejskim PTTK, Koło zorganizowało w dniu 1 X 2005 r. VIII rajd turystyczny dla dzieci i młodzieży szkolnej pod hasłem „Jestem wolny, kocham siebie i nie chcę się niszczyć”. Była to część kampanii profilaktycznej pod hasłem „Październik 2005 – miesiąc wolny od uzależnień”. Tradycyjnie w dniu 8 XII 2005 r. zorganizowano wspólnie z Domem Muz przy ul. Poznańskiej 52 choinkę dla dzieci i młodzieży z lewobrzeżnej części miasta, a dnia 3 I 2006 r. – spotkanie noworoczne dla członków Koła. Wspólnie z Polskim Towarzystwem Geograficznym zorganizowano 28 IV 2006 r. wycieczkę do Warszawy na wystawę kwiatów i roślin.

Na zakończenie pragniemy wyrazić wdzięczność za pomoc okazywaną nam przez wiele instytucji: władze miasta z Prezydentem Michałem Zaleskim i Przewodniczącym Rady Józefem Jaworskim, Uniwersytet Mikołaja Kopernika z Rektorem prof. Andrzejem Jamiołkowskim, Muzeum Okręgowe z Dyrektorem Anną Kosicką, Planetarium im. Władysława Dziewulskiego z Dyrektorem mgr Lucjanem Broniewiczem, Towarzystwo Naukowe z Prezesem prof. Andrzejem Woszczykiem, Redakcję „Nowości”. Bez ich życzliwości i poparcia trudno byłoby zrealizować nasze przedsięwzięcia. Swoją pomoc okazywały nam również firmy „Patio” i „Skwer” przy konkursie „Toruń w kwiatach”. Szczególnie zaś chcemy podziękować wszystkim uczestnikom kwesty na cmentarzu św. Jerzego w dniu 1 XI 2005 r.